

R

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC MÃ SỐ: 98-98-061

**CHƯƠNG TRÌNH TỔNG THỂ CÔNG NGHỆ THÔNG TIN
ỨNG DỤNG TRONG ĐÀO TẠO VÀ
NGHIÊN CỨU KHOA HỌC HÀNH CHÍNH
HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA 2001-2010**

Chủ nhiệm đề tài : *TS. Phạm Thị Bích Hoa*

TP.HỒ CHÍ MINH – 2004

5441

818105

MỤC LỤC

	Đặt vấn đề	4
	Xuất xứ của đề tài	
	Mục tiêu của đề tài	6
	Phạm vi nghiên cứu	9
Phần 1	ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC	
1.1	Một số khái niệm	11
1.2	Ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu khoa học	14
1.3	Sự thay đổi đối với người dạy và học trong phương thức giảng dạy sử dụng CNTT:	16
1.4	CNTT Đối với các hoạt động nghiên cứu khoa học.	20
1.5	CNTT và kinh tế tri thức	21
1.6	Hiệu quả việc sử dụng CNTT vào đào tạo.	24
1.7	Xu thế ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu khoa học.	25
1.8	Ứng dụng CNTT và viễn thông sẽ tạo ra những thay đổi cho hoạt động đào tạo như thế nào?	27
Phần 2.	ỨNG DỤNG CNTT TRONG ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TẠI HỌC VIỆN HCQG – HIỆN TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA	
2.1	Chức năng, nhiệm vụ, cơ cấu tổ chức bộ máy Học viện HCQG	32
2.2	Khái quát về cơ cấu tổ chức bộ máy của Học viện HCQG.	32
2.3	Đặc trưng cơ bản của các hoạt động diễn ra tại Học viện HCQG:	35
2.4	Hiện trạng công tác quản lý và tổ chức thông tin trong các hoạt động của Học viện HCQG.	37
2.5	Những khó khăn, thuận lợi và giải pháp đối với việc đưa ứng dụng CNTT vào đào tạo, nghiên cứu khoa	39

	học tại Học viện HCQG.	
Phần 3.	NHU CẦU VÀ MỤC TIÊU ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC TẠI HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA.	44
3.1	Mục tiêu của Chương trình tổng thể ứng dụng CNTT vào đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG .	44
3.2	Ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu khoa học	45
3.2.1	Ứng dụng CNTT trong công tác đào tạo	45
3.2.2	Ứng dụng CNTT trong nghiên cứu khoa học	46
3.3	Các hệ thống thông tin cần tin học hóa xuất phát từ nhu cầu đào tạo và nghiên cứu khoa học của Học viện HCQG	48
3.4	Hệ thống cơ sở dữ liệu cần được xây dựng.	57
3.5	Các phần mềm phục công tác đào tạo, quản lý đào tạo và nghiên cứu khoa học.	60
3.6	Ảnh hưởng và tác động của CNTT đối với đào tạo và nghiên cứu khoa học về hành chính tại Học viện HCQG.	64
3.6.1	Ảnh hưởng và tác động của CNTT trong giảng dạy.	64
3.6.2	Ảnh hưởng và tác động của ứng dụng CNTT đối với nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG	66
3.6.3	Những rủi ro, tác động ngoài mong muốn có thể, do ảnh hưởng của CNTT	67
Phần 4	CHƯƠNG TRÌNH TỔNG THỂ ỨNG DỤNG CNTT TRONG ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CỦA HỌC VIỆN HCQG	
4.1	Cơ sở của đề án tin học hóa QLHCNN của Học viện HCQG	69
4.2	Chương trình tổng thể ứng dụng CNTT vào đào tạo và	70

	nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG	
	Dự án số 1. Ứng dụng CNTT trong giảng dạy	71
	Dự án số 2. Xây dựng hệ phần mềm quản lý đào tạo	72
	Dự án số 3. Xây dựng hệ phần mềm quản lý nghiên cứu khoa học hành chính	76
	Dự án số 4. Điện tử hóa giáo trình đào tạo chuyên ngành hành chính nhà nước	77
	Dự án số 5. Xây dựng hệ phần mềm phục vụ đào tạo từ xa	78
	Dự án số 6. Xây dựng hệ phần mềm quản lý thư viện	80
	Dự án số 7. Điện tử hóa tạp chí QLNN	80
	Dự án số 8. Xây dựng hệ thống trang thông tin phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học	81
4.4	Nhân lực thực hiện và sử dụng ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu khoa học	82
4.5	Điều kiện cho việc triển khai thực hiện chương trình tổng thể ứng dụng CNTT vào đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG	83
Phần 5	KẾT LUẬN	87
	Tài liệu tham khảo	89

Đặt vấn đề

Đào tạo vốn là một thành tố đóng vai trò quan trọng trong quá trình chuyển hóa “thông tin” thành “tri thức”¹, luôn được coi là hoạt động quan trọng để tạo dựng những kiến thức, nhận thức và kỹ năng mới. Do vậy, việc ứng dụng CNTT trong đào tạo đã và đang trở thành giải pháp mang tính quyết định đến chiến lược phát triển nguồn nhân lực cho một xã hội tri thức trong nền văn minh số hoá (Digitalization) của nhiều quốc gia phát triển trên thế giới². Xuất hiện một cuộc đua trong nỗ lực giảm đi “khoảng cách số” (Digital divide) đang xuất hiện giữa các quốc gia, giữa các nền kinh tế.

Việc khai thác tính ưu việt, thế mạnh của CNTT vào lĩnh vực đào tạo cũng đang là mối quan tâm của nhiều cơ sở đào tạo tại Việt Nam. Với khả năng xóa bỏ mọi rào cản về địa lý, CNTT đã và đang khẳng định vai trò của mình trong mọi lĩnh vực của đời sống và xã hội; trong đó đặc biệt là đào tạo với sự tham gia của CNTT nhằm các mục tiêu xóa bỏ “khoảng cách số”, tạo ra những lớp người có đủ tri thức, năng lực cho một xã hội và nền kinh tế tri thức. Môi trường thông tin điện tử sẽ hỗ trợ cho việc xuất hiện phương thức đào tạo mới bên cạnh phương thức theo kiểu truyền thống, chủ yếu dựa trên quan hệ độc thoại và tính thụ động của người học; thành phương thức giao tiếp tích cực hai chiều giữa người dạy và người học qua mạng điện tử; chuyển từ vai trò người “dạy” thành vai trò người “hướng dẫn, hỗ trợ”. Phương thức đào tạo này đòi hỏi nhiều sự thay đổi trong phương thức đào tạo (cách sử dụng, chia sẻ, khai thác, trao đổi thông tin) và nội dung chương trình đào tạo; đòi hỏi một quá trình thiết lập môi trường đào tạo mới với nhiều sự đầu tư, cả về công nghệ lẫn trí tuệ của lực lượng giảng viên, đòi hỏi sự thay đổi trong cách dạy và học, cách giao tiếp trong quá trình hình thành tri thức.

Trong thời đại phát triển mạnh mẽ của khoa học và công nghệ, công nghệ thông tin được coi như « chìa khóa vàng » cho việc mở ra cánh cửa tri thức của

¹ “Information And

² Hội thảo “Số hóa môi trường đào tạo”, do Viện Đào tạo CNTT - VIITI tổ chức tháng 8/2001 tại Hà nội

nhân loại ; đang thu hút những nỗ lực và sự đầu tư về cả con người lẫn vật chất của nhiều quốc gia trên thế giới ; nhằm mục tiêu nhanh chóng tham gia, hội nhập vào thế giới tri thức của nhân loại, khai thác và sử dụng một cách hiệu quả nhất những thành tựu mà nhân loại đã tạo ra ; đồng thời cũng là những cơ hội cho nhiều quốc gia biết nắm bắt thời cơ để « đi tắt, đón đầu » trong cuộc chạy đua về phát triển.

Cùng với cả nước khẩn trương triển khai chiến lược và kế hoạch phát triển CNTT cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, Học viện HCQG, với tư cách là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng hành chính cho đội ngũ cán bộ công chức của nền hành chính Việt Nam, cần phải tạo dựng được một môi trường công nghệ hiện đại phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học về hành chính.

Do vậy, hiện đại hóa và thiết lập môi trường điện tử hỗ trợ cho các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng và nghiên cứu khoa học về hành chính nhà nước, được coi là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, là giải pháp quan trọng cho chương trình « Đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo công chức hành chính » tại Học viện HCQG; nhằm thực hiện mục tiêu chương trình « Đổi mới phương thức đào tạo, bồi dưỡng cán bộ công chức » thuộc Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2001-2010 (*Quyết định số 136/2001/QĐ-TTg ngày 17 tháng 9 năm 2001 của Thủ tướng Chính phủ*)

Việc tạo dựng môi trường « điện tử hóa » cho các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG sẽ là cơ hội tích cực giúp đội ngũ cán bộ công chức, các nhà nghiên cứu về hành chính có điều kiện tiếp cận, làm quen và chuyển đổi nhận thức, kỹ năng sử dụng công nghệ hiện đại trong đào tạo và nghiên cứu khoa học; là một yếu tố quan trọng đóng góp cho việc triển khai chương trình « Tin học hoá quản lý hành chính nhà nước » của Chính phủ (QĐ 112) hiện đang được tất cả các cơ quan thuộc bộ máy hành chính nhà nước triển khai, từ những lý do :

- Công nghệ thông tin sẽ là phương tiện, công cụ hữu hiệu cho việc nâng cao chất lượng, hiệu quả môi trường đào tạo, bồi dưỡng học viên lớn tuổi, có nhiều kinh nghiệm trong công tác ;

- « Điện tử hóa » các hoạt động đào tạo về hành chính sẽ là những ứng dụng điển hình đối với học viên là cán bộ, công chức ; giúp cho họ không chỉ thuận lợi trong quá trình học tập, mà còn tạo dựng một cách nhìn nhận mới về giao tiếp và sử dụng thông tin điện tử trong môi trường hành chính ;

- Môi trường điện tử sẽ hỗ trợ cho việc quy tụ các nguồn thông tin phong phú về khoa học và thực tiễn hành chính ; được tạo ra từ các đề tài nghiên cứu, các cuộc hội thảo, các quan hệ hợp tác nghiên cứu về hành chính trong và ngoài nước... của Học viện. Tổ chức khai thác nguồn tài nguyên này sẽ góp phần quan trọng cho các hoạt động nghiên cứu và phát triển về hành chính ở Việt Nam.

Đề tài nghiên cứu khoa học về « Chương trình tổng thể ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG » nhằm đưa ra những phân tích mang tính khoa học về nhu cầu và tác dụng của CNTT đối với các hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG, với những đặc thù của môi trường đào tạo về hành chính tương thích với điều kiện thực tiễn Việt Nam; xây dựng kế hoạch và những giải pháp cần thiết cho việc triển khai đưa CNTT vào các chương trình đào tạo, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng về hành chính tại Học viện ; phương pháp sử dụng hiệu quả CNTT phục vụ cho các chương trình nghiên cứu khoa học về hành chính tại Học viện ; và những điều kiện cần thiết cho việc tạo dựng một môi trường công nghệ hiện đại về đào tạo và nghiên cứu hành chính.

Mục tiêu của đề tài

Trên cơ sở đánh giá nhu cầu, tính cấp thiết của việc đưa ứng dụng CNTT vào giảng dạy và nghiên cứu khoa học về hành chính, phân tích tiềm năng và tác dụng, hiệu quả của việc ứng dụng CNTT vào các hoạt động đào tạo, quản lý đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG; đề tài sẽ đề xuất giải pháp, kế

hoạch; phân tích tính khả thi, những điều kiện cần và đủ cho việc triển khai thực hiện chương trình đưa ứng dụng CNTT vào các hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện đến năm 2010.

Chương trình tổng thể ứng dụng CNTT vào đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG đến năm 2010, nhằm các mục tiêu chính:

1. Đổi mới phương thức giảng dạy bằng CNTT.

Sử dụng CNTT vào các chương trình đào tạo, bồi dưỡng kiến thức hành chính nhằm tạo bước chuyển cơ bản trong phương thức trình bày bài giảng, nâng cao chất lượng truyền đạt kiến thức đối với giảng viên và chất lượng học tập đối với học viên. Để sử dụng hiệu quả trang thiết bị CNTT, đòi hỏi nội dung bài giảng phải được thiết kế lại cho phù hợp với phương thức trình bày hiện đại, trực quan; mang tính sinh động, hấp dẫn, linh hoạt, thuận lợi và dễ dàng trong tiếp thu kiến thức ngay trong buổi học. Sử dụng CNTT trong việc trình bày bài giảng có thể coi là một cuộc cách mạng về phương pháp sư phạm trong đào tạo về hành chính; đòi hỏi giảng viên phải đầu tư, gia công lại bài giảng, sử dụng mô hình hóa để trình bày, kết hợp giữa sơ đồ, hình ảnh và âm thanh trong bài giảng; tạo sự thu hút; gợi ý và khuyến khích sự tham gia tích cực của học viên trong bài giảng.

2. Tạo dựng một môi trường điện tử với công nghệ hiện đại cho các hoạt động đào tạo và nghiên cứu về hành chính tại Học viện HCQG:

- Phấn đấu 100% giảng viên, cán bộ nghiên cứu khoa học của Học viện biết sử dụng máy vi tính cho công việc hàng ngày trong việc biên soạn tài liệu, chuẩn bị bài giảng, khai thác thông tin phục vụ bài giảng và nghiên cứu khoa học; sử dụng thành thạo một số dịch vụ mạng để khai thác, tra cứu và trao đổi thông tin.

- Điện tử hóa các hoạt động giảng dạy, nghiên cứu khoa học và trao đổi thông tin thông qua việc thiết lập và xây dựng một môi trường điện tử trong các hoạt động giao tiếp, trao đổi, giải quyết công việc giữa các khoa, các bộ môn; giữa lãnh đạo với các đơn vị; giữa giảng viên với học viên. Môi trường điện tử sẽ

trở thành công cụ đắc lực trong việc tạo mối quan hệ phối hợp phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện; tạo dựng môi trường hỗ trợ cho sự gắn kết giữa đào tạo với nghiên cứu khoa học của Học viện.

- Thiết lập một trung tâm thông tin điện tử về khoa học hành chính nhằm cung cấp cho học viên (học tại Học viện hoặc từ xa) những thông tin mới, cập nhật, mang tính chia sẻ và tạo một môi trường trao đổi kinh nghiệm về các hoạt động trong lĩnh vực hành chính nhà nước của Việt Nam và kinh nghiệm của quốc tế. Mạng điện tử sẽ hỗ trợ cho học viên một công cụ đắc lực trong việc tiếp cận với thông tin phục vụ học tập; trên đó, học viện sẽ có điều kiện tiếp cận với những thông tin mới, phong phú về khoa học hành chính, về kinh nghiệm CCHC trong nước và quốc tế, do các hoạt động nghiên cứu, trao đổi giữa Học viện với các cơ quan và với quốc tế.

- Mỗi đơn vị tham gia vào công tác đào tạo (các Khoa), quản lý đào tạo (Các đơn vị quản lý đào tạo) và Viện nghiên cứu hành chính, Tạp chí QLNN đều thành lập trang WEB riêng nhằm chia sẻ thông tin, tạo diễn đàn trao đổi về chuyên môn, về kinh nghiệm thuộc các lĩnh vực khoa học hành chính của Việt Nam và quốc tế, về những kinh nghiệm, mẫu hình trong CCHC của các bộ ngành, các địa phương, các vùng miền.

- Xây dựng mạng điện tử và tổ chức các chương trình đào tạo về hành chính từ xa. Để đáp ứng số lượng lớn công chức cần được đào tạo về kiến thức và kỹ năng hành chính, vấn đề tổ chức các chương trình đào tạo từ xa qua mạng điện tử sẽ là một trong những giải pháp tích cực cho việc hiện thực hoá chủ trương đào tạo, chuẩn hóa công tác đào tạo công chức cho nền hành chính chuyển đổi từ bao cấp, kế hoạch hóa sang nền hành chính mới, phù hợp với nền kinh tế mới.

- Đào tạo thông qua mạng điện tử sẽ là một loại hình đào tạo mới, góp vào danh mục các loại hình đào tạo đang được sử dụng của Học viện.

Phạm vi nghiên cứu của đề tài:

Đề tài chủ yếu tập trung nghiên cứu ứng dụng CNTT trong đào tạo và nghiên cứu về hành chính tại Học viện HCQG. Việc ứng dụng CNTT vào các hoạt động quản lý của Học viện không thuộc phạm vi nghiên cứu của đề tài.

Nghiên cứu về tác dụng của CNTT đối với các hoạt động đào tạo và nghiên cứu hành chính tại Học viện HCQG; phân tích những điều kiện cần và đủ, những khó khăn đối với việc tổ chức triển khai đưa ứng dụng CNTT, để xây dựng phương án cho việc thiết lập môi trường điện tử hóa trong đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện.

Phần thiết kế cụ thể đối với các hệ thống CNTT (phần mềm, phần cứng, mạng) không thuộc phạm vi nghiên cứu của đề tài vì đây là nội dung thuộc Chương trình “Tin học hóa QLHCNN Học viện HCQG” theo chỉ đạo của Ban điều hành Chương trình 112 của Văn phòng Chính phủ.

Kết quả dự kiến.

Kết quả của đề tài là những đề xuất về chương trình tổng thể đưa ứng dụng CNTT vào các hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học về hành chính tại Học viện HCQG; nhằm tạo cơ sở cho việc xây dựng và thiết lập môi trường “điện tử hoá” trong đào tạo, quản lý đào tạo và nghiên cứu khoa học tại Học viện HCQG; xây dựng một chương trình tổng thể xuất phát từ nhu cầu, mục tiêu, đặc điểm để xây dựng chương trình đưa ứng dụng CNTT vào đào tạo và nghiên cứu khoa học.

Xuất phát từ sự thay đổi nhanh chóng của công nghệ, nội dung trong đề tài không đề cập đến những thiết kế chi tiết phần công nghệ phục vụ cho việc thực hiện (mạng, phần cứng, phần mềm). Việc thiết kế chi tiết các hệ thống phần mềm, trang thiết bị cơ sở hạ tầng cho việc triển khai thực tế chương trình tin học hóa tại Học viện sẽ được thực hiện trong từng giai đoạn xây dựng.

Ghi chú: Để gắn kết với Đề án “Tin học hóa QLHCNN của Học viện HCQG”, triển khai theo tinh thần QĐ 112 của Thủ tướng Chính phủ, đề tài có